

ГИМНАЗИЈА
СМЈЕР: СВИ СМЈЕРОВИ
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: РУСКИ ЈЕЗИК (ТРЕЋИ СТРАНИ ЈЕЗИК)

Годишњи број часова: 36/72

Седмични број часова: 1/2

Ниво постигнућа: А1.1

СВРХА НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

Сврха наставе руског језика као факултативног је стицање основне језичке компетенције, која се постепено развија кроз функционалну употребу језика. Посебан акценат ставља се на упознавање са културом, традицијом и обичајима руског говорног подручја, а мање на граматичке норме и правила. Настава руског језика подстиче мотивацију за учење страних језика и припрема ученике да на основном нивоу комуницирају на руском језику, као и да разумеју једноставне писане и говорне поруке. Настава и учење страног језика као факултативног подстичу интересовање за своју и друге културе, развој радних навика, одговорности, самопоуздања и креативности, као и усвајање техника за самостално учење и напредовање. Између осталог, познавање више језика доприноси осјећају постигнућа, јача вјеру у сопствене могућности и проширује образовне, професионалне и животне могућности. Ученици развијају флексибилност и способност прилагођавања различитим комуникацијским и културолошким контекстима. Учење страног језика доприноси развоју хармоничне личности ученика, ширењу сазнања и опште културе, те развоју моралних и естетских вриједности, као и интеркултуралне компетенције. Доприноси развоју културе лијепог понашања, хуманих односа међу људима, културе дијалога и свијести о значају мултикултурализма и плурилингвизма

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Општи циљеви наставе руског језика као факултативног усмјерени су на свеобухватан развој личности ученика и њихову отвореност према културној разноликости и савременом свијету који превазилази националне и језичке границе. Тиме се подстиче:

- позитиван однос према руском језику и култури,
- разумијевање и поштовање културних сличности и разлика у односу на сопствену културу,
- развој интеркултуралне комуникације и толеранције,

- боље сагледавање и прихватање властитог културног и језичког идентитета,
- критичко мишљење и примјена стечених знања у комуникацији,
- развијање радних навика, одговорности и поузданости,
- његовање самопоуздања, креативности и личног изражавања,
- стицање способности за вредновање и самовредновање сопственог рада.

Посебна пажња усмјерава се на упознавање културе, традиције, обичаја и начина живота народа Русије, чиме се развијају толеранција, интеркултурална осјетљивост и поштовање културних различитости, а руски језик се доживљава као средство које проширује комуникацијске могућности, доприноси бољем разумијевању свијета и пружа отворен приступ новим перспективама у образовању, култури, туризму и професионалном усмјеравању.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Посебни циљеви наставе руског језика као факултативног усмјерени су на стицање основне језичке компетенције и формирање темеља за даљи напредак у учењу страног језика, али и на боље упознавање ученика са културом, умјетношћу и обичајима народа Русије, те превазилажење стереотипног мишљења о руском народу. Посебни циљеви овог наставног предмета су да ученици:

- развију способност слушања и разумијевања једноставних усмених порука на руском језику,
- овладају руским писмом (ћирилицом) и стекну сигурност у читању једноставних ријечи и реченица,
- усвоје основне говорне и писмене комуникацијске вјештине,
- упознају основне граматичке структуре и основни вокабулар,
- развију интересовање и позитиван став према учењу руског језика и упознавању руске културе,
- развију стратегије за учење страног језика (памћење, поређење, повезивање са већ познатим садржајима),
- уоче и поштују сличности и разлике између матерњег и руског језика, као и између култура,
- развијају вјештине тимског рада кроз сарадњу у пару и у групи,
- повезују знања из руског језика и руске културе са садржајима других предмета (међупредметне везе),

- прошире спектар својих интересовања кроз упознавање се са најзначајнијим остварењима руске умјетности (народне, класичне и савремене),
- развијају радозналост, креативност и отвореност према другим језицима и културама.

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

1. **Первая встреча с Россией. Знакомство (Први сусрет са Русијом. Упознавање)**
2. **Семья (Породица)**
3. **Русские праздники (Руски празници)**
4. **Сказки и народное творчество. (Бајке и народно стваралаштво)**

Наставна тема: Семља (Породица)			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - именује чланове своје породице и наведе основне податке о њима (име; године; занимање); - користи основне ријечи и изразе за опис личности и породичних односа; - препозна основне информације о члановима породице у једноставном говорном или писаном тексту; - издвоји тражене податке из кратког текста или дијалога о породици; - повеже једноставан опис особе са чланом породице у породичном стаблу; - упореди своју породицу са породицом из текста или породицом друга/другарице користећи једноставне изразе; - наведе шта воли код својих чланова породице и изрази мишљење о њима; - у једноставном облику објасни зашто му је породица важна; користећи основне ријечи и конструкције.	Ученик ће да: - чита кратке; прилагођене текстове о породици; - одговара на питања типа „тачно/нетачно“; - допуњава реченице на основу текста; - одговара на једноставна питања (<i>Кто это? Сколько ему лет? Как его зовут? Где он работает?</i>); - поставља једноставна питања о породици на основу модела; - препозна и именује чланове породице кроз слике (квиз: „Кто это?“); - учествује у игри улога: двоје ученика се упознају и причају о својој породици; - направи мини-постер „Моя семья“ са сликама и кратким описима; - на основу модела представи себе и чланове своје породице (<i>У меня есть... Мою маму зовут... Ей ... лет. Она...</i>); - нацрта породично стабло;	Предмет: Српски језик и књижевност Рачунарство и информатика Енглески језик	Тема: Језичка култура Интернет, комуникационе технологија и сигурност на интернету Family

	испише имена чланова породице и усмено их наведе; - попуни контролну листу самопроцјене на крају наставне теме.		
--	--	--	--

Наставна тема: Русские праздники (Руски празници)			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - користи основни вокабулар и изразе који се односе на руске празнике; - именује основну лексику повезану са дневним активностима током празника; - опише прославу неког од руских празника користећи једноставне реченице; - издвоји редослијед активности из кратког текста или звучног записа о неком руском празнику; - повеже руски празник са одговарајућим активностима у тексту или табели; - упореди прослављање неког од	Ученик ће да: - пронађе текст на интернету са информацијама о неком руском празнику (Новый год; Рождество; 8 Марта; Масленица; Пасха; День Победы); - слуша текст о обичајима и традицијама везаним за празновање неког од празника и допуни распоред активности; - упари картице са празницима и обичајима везаним за њихову прославу; - учествује у групном разговору и анализира сличности и разлике у	Предмет: Српски језик и књижевност Рачунарство и информатика Васпитни рад у одјелењској заједници	Тема: Језичка култура Интернет, комуникационе технологија и сигурност на интернету Култура и слободно вријеме

празника код нас и у Русији; - изражава мишљење о обичајима повезаним са прославом одређеног празника; користећи једноставне фразе; - анализира значај прославе одређеног празника за живот појединца и за народ.	празновању појединих празника код нас и у Русији; - направи мини-презентацију или плакат о прослави неког од празника; - попуни контролну листу самопроцјене на крају наставне теме.		
---	--	--	--

Наставна тема: Сказки и народное творчество. (Бајке и народно стваралаштво)			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - наводи познате руске народне и ауторске бајке (нпр: бајке А. С. Пушкина; П. П. Бажова; А. Н. Толстоја); - наведе главне ликове бајки; - опише јунаке бајки; - са размијевањем прати једноставан видео о руском народном стваралаштву (Хохлома; Гжель; Петропавловске мараме; Жостово) и издвоји кључне информације (гдје се развија; којој врсти стваралаштва	Ученик ће да: - споји називе познатих руских бајки са њиховим описима; - у пару; учествовати у игри „Ко сам ја?“ одговарајући на питања како би открио којег јунака бајке представља; - на основу видеа или презентације издвоји кључне податке о представљеној форми народног стваралаштва (Хохлома; Гжель; Петропавловске мараме;	Предмет: Српски језик	Тема: Увод у проучавање књижевности

припада; које су основне одлике); - пореди једну руску и једну српску народну бајку; - изрази мишљење о руској народној умјетности.	Жостово); - упоредити једну руску и српску народну бајку; - једноставно образложи који вид народне умјетности је на њега оставио најјачи утисак; - изради постер или презентацију о једном виду народне умјетности; - учествује у симулацији интервјуа са јунаком бајке уз помоћ вјештачке интелигенције; - попуни контролну листу самопроцјене на крају наставне теме.		
---	--	--	--

Дидактичко-методичка упутства и препоруке

- Настава руског језика као факултативног облика васпитно-образовног рада у општем средњем образовању усмјерена је на развој комуникативне компетенције ученика, с посебним нагласком на боље упознавање са руском културом и обичајима. У складу са савременим образовним стандардима и методичким принципима, наставни процес је усмјерен на активно укључивање ученика и постепен развој свих језичких вјештина (усмено изражавање, разумијевање прочитаног текста, разумијевање говора и писмено изражавање). Посебан фокус потребно је ставити на упознавање са руском културом, руским обичајима, умјетношћу и стварању позитивне слике о Русији код ученика. Сваком часу мора претходити јасно дефинисање циља, односно методичког задатка који наставник планира да оствари. Тај циљ треба да буде јасан и усклађен са очекиваним исходима учења, који су конкретни и мјерљиви, а не општег или нејасног карактера

Усмјереност на ученика и процес учења

- У средишту наставног процеса налази се ученик и његов активан однос према учењу. Наставник не представља искључиви извор знања, већ је модератор, савјетник и мотиватор, који упућује ученике на различите изворе знања и развија њихову самосталност у учењу. Како је у питању факултативна настава, веома је важно узети у обзир ученичка интересовања и покушати их интегрисати у постојеће теме кроз различите видове ученичких пројеката и презентација. Подстицањем активне улоге ученика у настави остварује се дубље и трајније усвајање знања.

Употреба матерњег језика:

- Матерњи језик се у настави користи само када је то неопходно за разумијевање или уштеду времена. У настави се даје приоритет употреби руског језика како би ученици били што више изложени његовом изговору и граматичким структурама. Разумијевању могу допринијети илустрације, фотографије, синоними, антоними, контекстуалне индиције, али и упоређивање са матерњим језиком.

Мотивација и васпитна функција наставе:

- Мотивација ученика представља кључни фактор успјешности наставе. Наставник својим односом према ученицима, својом личношћу и методама подучавања утиче на њихову заинтересованост за учење. Васпитна функција наставе подразумијева и развијање вриједности попут емпатије, толеранције, културе комуникације, плурилингвализма, мултикултуралности, критичког мишљења и одговорности.

Организација наставног процеса:

- Учионица треба да буде подстицајно језичко окружење. Препоручује се коришћење постера са азбуком, мапа руских градова и визуелних подсјетника за „основну комуникацију у свакодневним ситуацијама“ (фразе попут: Я не понимаю, Повторите, пожалуйста). С обзиром на то да је настава факултативна, професор треба да прилагоди брзину напредовања интересовањима групе. Ако ученике посебно занимају руска музика, филмови или видео-игре, те теме треба интегрисати у модуле.

Смјернице за флексибилност (36 или 72 часа)

За 36 часова (1 час седмично):

- Фокус је на усменој комуникацији и рецептивним вјештинама (глобалном разумијевању смисла послушаног / прочитаног текста). Граматичка компетенција се усавршава кроз готове фразе без дубљег анализирања правила. Домаћи задаци треба да буду кратки и аутономни, нпр. послушај аудио од 1 мин и означи тачне тврдње.

За 72 часа (2 часа седмично):

- Равномјеран развој свих језичких вјештина. Оставља се више времена за културолошке садржаје (руски филмови, музика, бајке). Свака тема може да укључи и пројектне/практичне активности током којих ученици креирају разноврсне садржаје нпр. видео, постер, дигиталну презентацију. За разлику од мањег фонда часова, у овој ситуацији се за домаћу задаћу могу задавати креативнији задаци (нпр. снимити аудио поруку од 30 секунди на групи Viber/Teams).

Број часова по теми:

- Оквирни број часова за реализацију тема није дефинисан. Наставник ће приликом планирања и програмирања наставних садржаја, узимајући у обзир факторе попут нивоа постигнућа ученика, нивоа сложености наставне теме и сл, одредити број часова потребан за њихову реализацију у оквиру теме. Теме чине обавезни дио Наставног програма, али немају обавезујући карактер што се тиче редослиједа њихове реализације.

Рецептивне вјештине (разумијевање прочитаног текста и говора)

- Развијање рецептивних вјештина усмјерено је на разумијевање прочитаног или слушаног текста, било у цјелини или дјелимично. Пожељно је редовно примјењивати овај облик рада, користећи различите технике читања и слушања. Прије рада на тексту важно је направити увод ради активирања предзнања и мотивације ученика. Томе могу допринијети постављање хипотеза, разговор о теми, као и укључивање личних искустава ученика. Уколико су уз текст приложене слике, графикони или цртежи, они се морају анализирати и прокоментарисати. За провјеравање разумијевања и прочитаног и послушаног текста треба користити разноврсне вјежбе типа допуњавања, повезивања, избора одговора, одговора на питање и сл. Када је у питању

слушање, препоручује се коришћење аутентичног аудио-визуелног материјала од првог часа. Ученици не треба да слушају само професора, већ и изворне говорнике (YouTube, Tik-Tok снимци, руски цртани филмови). Фокус треба ставити на мелодију језика. Руски језик има специфичну акцентуацију и интонацију (нпр. разлика између питања и изјавне реченице без упитника) коју ученици треба да усвоје опонашањем.

Продуктивне вјештине (усмено и писмено изражавање)

- Циљ рада на продуктивним вјештинама јесте да ученици не само препознају, већ и активно користе језик. Потребно је оспособити их за основно усмено и писмено изражавање на руском језику кроз комуникативне активности и симулацију различитих ситуација. Пожељно је да умјесто читања дијалога из књиге, ученици добију улоге и „сценарио“ (нпр. „Ти си изгубљен у Москви и тражиш метро, твој друг ти помаже“). Материјал за комуникацију могу бити текстови, слике, фотографије, мапе, постери, видео материјали и слично. Фокус треба да буде на преношењу значења, а не искључиво на граматичкој тачности. У факултативној настави приоритет је флуентност над тачношћу. Ученике не треба прекидати током говора; исправке се врше након завршене активности. За писање се препоручује кратке писмене форме: писање кратких порука, коментара на друштвеним мрежама или кратких мејлова.

Праћење, вредновање и оцјењивање

- У настави руског језика као факултативног облика васпитно-образовног рада, праћење, вредновање и оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и важећим актима који регулишу ову област и принципима методике наставе руског језика.
- Праћење, вредновање и оцјењивање представљају континуиран и систематичан процес који наставнику пружа релевантне податке о степену овладавања наставним садржајем, чиме се омогућава аналитичка процјена компетенција ученика у домену рецептивних (слушање и читање) и продуктивних (говор и писање) језичких вјештина, о могућим празнинама у знању, као и индивидуалним карактеристикама ученика (пажња, интересовање, памћење). Ове информације су кључне за индивидуализацију наставног процеса и прилагођавање метода рада.
- С обзиром да је у питању факултативни облик наставе пожељно је да се акценат стави на праћење напретка, залагање и учешће ученика у активностима. Стога се препоручује да наставник води неку врсту ученичког портфолија који ће садржавати ученичке радове у оквиру пројектних задатака (снимке говора, дигиталне разгледнице Москве, симулација интервјуа са познатом личношћу из Русије, израда менија за руски ресторан) у дигиталном или физичком облику, а који ће бити доказ њиховог напретка током године. Такође, на крају сваке теме ученици треба да попуне кратку листу типа „Сада могу да...“ (нпр. „Сада могу да наручим чај у кафеу“), што јача осјећај постигнућа.

Развијање међукултурне компетенције:

- У циљу развијања међукултурне компетенције, важно је код ученика подстицати способност да препознају и упоређују елементе сопствене и стране културе. Потребно је радити на формирању позитивног и реалистичног става према представницима друге културе, као и на развијању вјештина посредовања и разумијевања у међукултурној комуникацији. Ученици треба да науче да изражавају поштовање према различитим вриједностима, обичајима и традицијама, као и да критички преиспитују и превазилазе културне стереотипе, чиме се ствара основ за толерантан и отворен приступ различитостима.

Међупредметно повезивање:

- У Наставном програму су дати приједлози наставних предмета и тема са којима се може извршити међупредметно повезивање са наставним предметом Руски језик. Међутим, наставник може остварити и међупредметно повезивање које није експлицитно предвиђено Програмом, уколико уочи да оно доприноси бољем разумијевању наставног садржаја и развоју компетенција ученика.

Употреба технологије и ресурса

- С обзиром на то да су телефони дио ученичке свакодневице, потребно је подстаћи их да инсталирају руску тастатуру и користе апликације за учење вокабулара како би се подигла свијест о томе да телефони не служе само за праћење садржаја на друштвеним мрежама. У темама у којима је то изводљиво, користити дигиталне мапе за „шетње“ кроз Санкт Петербург или Москву или за проналажење конкретних објеката (апотека, продавница, музеј) на основу задатих инструкција на руском. Дио наставе се може обогатити QR кодовима постављеним по учионици који воде до кратких аудио записа или занимљивости о руској култури. Сваки модул требало би да се заврши практичним производом. Стога се препоручује организовање рада у групама и прављење ученичких презентација о предложеним темама. У том смислу пожељно је подстаћи ученике да сами у оквиру пројекта направе објаве о Русији и поставе QR кодове по школи, како би се и други ученици могли упознати са знаменитостима, бајкама и другим видовима руске културе.

Литература:

- Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске
- Садржаји (аудио, видео, текстови) са интернета – при избору садржаја са интернета у настави страног језика, наставник треба да води рачуна да они буду усклађени са темом, циљем и исходима часа, као и са узрастом, језичким нивоом, интересовањима и

могућностима ученика, водећи се тиме да они омогућавају комуникативни приступ и индивидуализацију наставе. Поред тога, важно је узети у обзир техничке услове рада, поузданост извора и безбједност на интернету.